

VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO CRNE GORE

Vrhovnom državnom tužiocu, g. Miloradu Markoviću

Državnom tužiocu u Vrhovnom državnom tužilaštvu, g. Arminu Selmanoviću

Podgorica, 28. septembar 2026.

Predmet: Prijava novih slučajeva javnog veličanja ratnog zločinca Ratka Mladića u Baru i Kotoru i zahtjev za efikasniju reakciju državnog tužilaštva

Poštovani gospodine Markoviću,

Poštovani gospodine Selmanoviću,

obraćamo vam se povodom dva nova slučaja javnog veličanja Ratka Mladića, pravosnažno osuđenog od strane Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju za genocid, zločine protiv čovječnosti i ratne zločine, i to:

1. na koncertu hora „Fenečki biseri“ održanom u Kulturnom centru Bar 26. septembra 2026. godine, povodom deset godina od osvećenja Sabornog hrama Svetog Jovana Vladimira, u organizaciji Srpske pravoslavne crkve. Prema snimcima koji se šire društvenim mrežama, hor je izveo pjesmu „Đenerale, đenerale“, pjesmu koja se posljednjih godina ustalila kao javna počast Mladiću, a naročito nakon njegove smrti, i tako se u javnosti doživljava (vidjeti u prilogu fotografiju objave na društvenoj mreži, Almedina Dodic). Na snimcima se čuje i pjesma „O junačka svijetla zoro“, u kojoj se Crna Gora predstavlja isključivo kao srpska zemlja, što dodatno pokazuje nacionalistički karakter programa koji je izveden u javnoj ustanovi kulture. (Snimak: <https://x.com/aleksaz85/status/2104273756902588896>);

2. na vaterpolo utakmici VPK Primorac u Kotoru odigranoj 27. septembra 2026. godine na bazenu „Zoran Džimi Gopčević“, protiv VK Partizan, u okviru Regionalne vaterpolo lige. O ovom slučaju mediji nijesu izvještavali, ali smo od prisutnih građana dobili prijavu sa video snimkom na kome je skandiranje prigušeno zvukom sa razglasa. Snimak dostavljamo u prilogu. Predlažemo da tužilaštvo pribavi i druge snimke sa utakmice: od kluba i organizatora, iz video nadzora na bazenu, od televizijskih ili internet prenosa, kao i službene zabilješke policije i delegata utakmice.

Ovim putem prijavljujemo oba događaja i tražimo da se, bez odlaganja, utvrdi identitet organizatora i izvođača, odnosno učesnika i ocijeni da li su se u njihovim radnjama stekla obilježja krivičnog djela iz člana 370 Krivičnog zakonika Crne Gore ili prekršaja iz drugih zakona koji sankcionišu govor mržnje, kao i da se ispita odgovornost organizatora prema propisima o javnom redu i miru i o sprječavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama.

Istovremeno vas upozoravamo da Više državno tužilaštvo u Podgorici preko šest mjeseci, od marta 2026. godine, vodi izviđaj povodom slučaja skandiranja Mladiću koji smo prijavili i javno osudili 13. marta 2026. godine.

Riječ je o košarkaškoj utakmici odigranoj 11. marta 2026. godine u Zeti, između KK Vukovi Zeta i KK Ibar Rožaje, na kojoj je grupa navijača domaćeg tima, među kojima su bila i djeca, skandirala ime Ratka Mladića. Skandiranje je bilo usmjereno prema ekipi iz Rožaja, grada čiji su stanovnici pretežno Bošnjaci, odnosno pripadnici naroda nad kojim je Mladić počinio genocid u Srebrenici. Događaj je zabilježen na video snimku, a od nadležnog Višeg državnog tužilaštva smo tada zatražili da pregledom snimka hitno identifikuje i procesuiraju sve izvršioce. Do danas nijesmo obaviješteni ni o jednoj preduzetoj radnji, niti o odluci u tom predmetu, osim da je izviđaj i dalje u toku.

Smatramo da je upravo izostanak blagovremene i odlučne reakcije na prvi prijavljeni slučaj doprinio tome da se isto ponašanje ponavlja. Da je tužilaštvo tada djelotvorno postupilo, osnovano je pretpostaviti da bi naredni slučajevi veličanja ratnog zločinca bili spriječeni.

Umjesto toga, ova štetna praksa postaje ustaljena pojava na javnim okupljanjima u Crnoj Gori, uključujući vjerske, kulturne i sportske događaje, a naročito nakon Mladićeve smrti 27. avgusta 2026. godine.

Veličanje lica pravosnažno osuđenih za ratne zločine i genocid nije izraz slobode mišljenja. Njime se odobravaju počinjeni zločini, vrijeđaju žrtve i njihove porodice i proizvodi govor mržnje prema grupama prema kojima su ti zločini bili usmjereni. Dodatno se destabilizuje naša zemlja. Neprocesuiranje takvih slučajeva šalje poruku da je takvo ponašanje prihvatljivo i nekažnjivo.

Pravni okvir za kažnjavanje ovog oblika govora mržnje, odnosno izazivanja ili podsticanja nacionalne ili vjerske netrpeljivosti, postoji u Krivičnom zakoniku, u Zakonu o zabrani diskriminacije, Zakonu o javnom redu i miru, i Zakonu o sprječavanju nasilja na sportskim manifestacijama. Ono što nedostaje je dosljedna i blagovremena primjena, kakva je, s razlogom, i jedno od mjerila napretka Crne Gore u pregovaračkom poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava.

Stoga zahtijevamo:

1. da nadležni državni tužioci odlučno i bez odlaganja postupe po slučajevima iz Bara i Kotora, u saradnji sa Upravom policije pribave i pregledaju sve raspoložive snimke i identifikuju izvođače, učesnike i organizatore;

2. da Vrhovno državno tužilaštvo, u vršenju nadzora nad radom nižih državnih tužilaštava, utvrdi zašto je predmet iz Zete šest mjeseci u fazi izviđaja, te obezbijedi da se u njemu bez daljeg odlaganja donese odluka;
3. da se ispita i odgovornost organizatora događaja, uključujući Centar za kulturu Bar kao javnu ustanovu u čijem je prostoru koncert održan, kao i odgovornost organizatora sportskih priredbi prema Zakonu o sprječavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama;
4. da Vrhovno državno tužilaštvo izda opšte obavezno uputstvo državnim tužiocima o postupanju u slučajevima javnog veličanja lica pravosnažno osuđenih za ratne zločine i genocid, kako bi se obezbijedila ujednačena kvalifikacija i djelotvorno gonjenje;
5. da se rezultati preduzetih radnji u svim navedenim predmetima javno objave;
6. da Vrhovno državno tužilaštvo javno objavi kako su do sada kvalifikovani i procesuirani slučajevi veličanja pravosnažno osuđenih ratnih zločinaca u Crnoj Gori: broj prijava, broj odbačenih prijava sa razlozima, broj podignutih optužnica i ishod postupaka.

Očekujemo vaš pisani odgovor i ostajemo na raspolaganju za eventualne dodatne informacije.

S poštovanjem,

Akcija za ljudska prava (HRA)

Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Centar za žensko i mirovno obrazovanje – ANIMA

Dina Bajramspahić

Jovana Marović

Almedina Dodić

Emir Pilav